

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ДІЛОВИМ ПАРТНЕРСТВОМ	
ЧЕРНИЧКО Т. В., КАЗИБРІД О.Р. РЕСУРСООФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РЕАГУВАННЯ	413
ЧЕРНИЧКО Т. В., ЧОРІЙ Ю. Ю. ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	416
ШЕРШУН Я.І., МАКСИМЕНКО Д.В. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	418
SHKYRTA IHOR, NEBOLA IVAN MODEL CALCULATIONS OF THE PHONON DISPERSION IN NON-EQUIDISTANT APPROXIMATION	420

РОЗДІЛ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

БАБАЄВА О. А., МОВЧАН К.М. БІБЛІОТЕКА ЯК ОСЕРЕДОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	422
БУДКЕВИЧ Г. Б., ТЮХ Ю. Ю. ВИНИКНЕННЯ, РОЗКВІТ І ЗАНЕПАД ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР	424
ГАВРИШКО С. Г., МОРОЗ Ф. В., БУДКЕВИЧ Г. Б. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ У НАПАДІ В ГРІ БАСКЕТБОЛ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	426
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ВІТВИЦЬКИЙ О.М. ТРАНСФОРМАЦІЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	428
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ПРУДНІК М.В. ЦИФРОВЕ КОЧІВНИЦТВО ЯК НОВИЙ ФОРМАТ МОБІЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ	430
ГОЛОВЧУК О. В., ПЛЕША М. С. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК ФОРМИ ДІЛОВИХ КОМУНІКАЦІЙ	433
ГОРВАТ О.І., РУБШІ М.А. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ	435
ГРИЦЬКО В.В., КАМПОВ Н.С. СПЕЦИФІКА ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН В ТУРИЗМІ	437
ДАНЧЕВСЬКА І. Р. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	439
ЖЕРЕБАК О.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ФУНКЦІЇ МУЗЕЮ	441
ІЛЬТЬО Г.Ф., БИСЬМАК В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ	442
КАСИНЕЦЬ О.В., ОШКАЛО О. І. РЕСУРСИ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	444
ЛЕНДЕЛ І., БРОДОВИЧ Ю. Р. РЕКРЕАЦІЙНІ ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ	446
ЛЕТА В.В., ГЛУХАНИЧ О.І. ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ: СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ	448
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ДЖУС М.А. ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ HR-ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	450
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ІЛЬНИЦЬКА Д.І. ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	452
ЛУЖАНСЬКА Т.Ю., МОРОЗ О., НАКОНЕЧНИЙ Ю. РОЗВИТОК АГРАРНОГО	454

РОЗДІЛ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

2. Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення : монографія / за наук. ред. С. Я. Харченка. Київ : Талком, 2019. 343 с.

3. Федоренко О. І., Тимочко Т. В., Ткач В. Н. Питання екологічного виховання та освіти населення. Екологічний вісник. 2005. № 3. С. 16.

4. Використання сучасних цифрових технологій в освітньому процесі [Електронний ресурс]. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-suchasnih-cifrovih-tehnologiy-v-osvitnomu-procesi-342096.html> (дата звернення: 28.04.2025).

5. Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> (дата звернення: 08.05.2025).

УДК 338.48-6:2(477.87)(043.2)

КАСИНЕЦЬ О. В.

старший викладач кафедри менеджменту,
управління економічними ресурсами та туризму

ОШКАЛО О. І.

здобувач ОС «Магістр», спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
Мукачівський державний університет.

РЕСУРСИ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Важливою складовою частиною сучасної індустрії туризму є релігійний туризм, який належить до найдавніших його видів. У сучасних умовах цей напрямок набув нових форм і змісту, адже поряд із традиційним паломництвом дедалі більшої популярності набувають ознайомчі поїздки до культових споруд, участь у релігійних фестивалях, культурно-духовних подіях та екскурсіях, пов'язаних з історією релігії. Релігійний туризм відіграє важливу роль у збереженні нематеріальної культурної спадщини, підтримці місцевих громад, а також у формуванні привабливого туристичного іміджу регіонів.

Закарпаття виступає унікальним місцем перетину латинської та візантійської культур, західного і східного християнства. У регіоні збереглися об'єкти, пов'язані з католицизмом, православ'ям, греко-католицизмом, протестантизмом, юдаїзмом, вірменською апостольською церквою. Міжконфесійна злагода стала однією з характерних ознак регіону: майже в кожному населеному пункті мирно співіснують храми різних конфесій. На території області функціонують 1678 релігійних організацій, зокрема 4 релігійні центри, 13 управлінь, 1586 релігійних громад, 11 монастирів, де проживають 467 ченців, а також 7 місій. Значну туристичну цінність становлять понад 55 дерев'яних церков XVII–XIX ст., більшість з яких використовуються за призначенням. Унікальністю вирізняються ті, що зведені у XVII–XVIII ст., з яких понад 10 включено до державного реєстру нерухомих пам'яток.

Область володіє унікальним історико-культурним комплексом, до складу якого входить близько 1800 пам'яток історії, культури та мистецтва, зокрема 496 – археології, 1273 – історії, 48 – мистецтва. Серед них – сакральні об'єкти, два з

РОЗДІЛ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

яких занесено до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: церква Собору св. Архистратига Михаїла (1745 р.) у с. Ужок Великоберезнянського району та церква Вознесіння Господнього (1813–1824 рр.) у с. Ясіня Рахівського району. Найбільша кількість пам'яток національного значення розміщена у Великоберезнянському та Воловецькому районах, хоча в деяких районах області взагалі немає об'єктів сакральної архітектури, віднесених до цієї категорії.

Центрами паломництва й туристичної уваги є такі сакральні об'єкти: Дмитрівська церква в с. Вільховиця, церква Св. Архангела Михаїла в с. Руська Кучава, церква Св. Василя Великого та церква Покрови Пресвятої Богородиці в с. Кострино, Кирило-Мефодіївський жіночий монастир у м. Свалява, Свято-Введенський жіночий монастир у с. Кушниця, монастир Різдва Пресвятої Богородиці в с. Липча тощо.

Особливу увагу туристів привертають дерев'яні храми в селах Міжгірського району – Пилипець і Подобовець (церкви Різдва Пресвятої Богородиці та св. Миколая Чудотворця), а також церква Введення Пресвятої Богородиці в с. Розтока, Свято-Духівська церква в с. Колочава, храм св. Архангела Михаїла в с. Негровець.

На території області діє понад 40 монастирів, які мають значний вплив на розвиток релігійного туризму. Найпопулярнішими серед них є: Свято-Миколаївський жіночий монастир у Мукачеві, Святопокровський чоловічий монастир у с. Ракошино, Красногірський чоловічий монастир в ім'я Всіх Святих, чоловічий монастир Казанської ікони Божої Матері в с. Тишово, Свято-Успенський жіночий монастир у с. Домбоки, Свято-Серафимівський жіночий монастир у с. Приборжавське, монастирі в с. Іза, с. Грушово, с. Липча тощо.

Закарпатська область має розгалужену мережу релігійних туристичних маршрутів, які охоплюють культові споруди, церковні музеї, виставки, участь у богослужіннях, хресних ходах, духовних практиках. Серед них особливо популярним є маршрут «Туристичний шлях до спільної релігійної та культурної спадщини», який охоплює: Ужгородський греко-католицький кафедральний собор, Горянську ротонду, храм св. Михаїла у Мукачеві, римо-католицькі церкви в Берегові та Виноградіві, реформатські храми в Хусті, Вишкові, Тячеві тощо.

Важливим паломницьким центром є урочище Джублик (Іршавський район), яке стало місцем поклоніння греко-католиків після об'явлення Богородиці у 2000-х роках. Тут збудовано каплицю, два монастирі, відпустову церкву, хресну дорогу, а також паломницький центр. Урочище включено до популярного маршруту «Проща до святинь Закарпаття».

На початку ХХІ століття релігійний туризм набув пріоритетного значення для розвитку туристичної галузі Закарпаття. Поєднання духовної спадщини з туристичною діяльністю сприяє формуванню унікальних туристичних продуктів і розширенню можливостей для залучення як внутрішніх, так і

РОЗДІЛ 4
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ,
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

іноземних туристів. Регіон володіє потужним ресурсним потенціалом, зокрема унікальними об'єктами дерев'яної культової архітектури, яка є невід'ємною складовою національної культурної спадщини. Визначний характер храмового будівництва в регіоні органічно поєднується з традиційними народними будівельними техніками, що сягають дохристиянських часів. Незважаючи на значну кількість сакральних пам'яток місцевого та національного значення, які залучено до туристичних маршрутів, потенціал релігійного туризму в області все ще використовується не повною мірою. Необхідним є подальший розвиток інфраструктури, удосконалення інформаційного супроводу, промоція унікальних об'єктів та створення умов для сталого розвитку релігійного туризму.

УДК 338.48-53:338.483.11(477.87)(043.2)

ЛЕНДЕЛ І.
студентка II курсу
Спеціальності 014 Середня освіта Природничі науки
Мукачівський державний університет
БРОДОВИЧ Ю. Р.
кандидат сільсько-господарських наук,
завідувач кафедри інженерії, технологій та професійної освіти
Мукачівський державний університет

РЕКРЕАЦІЙНІ ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

Закарпатська область – один із найпривабливіших регіонів України з точки зору рекреаційного потенціалу. Унікальне поєднання природних умов, сприятливий клімат, мінеральні та термальні води, лісові масиви, гірські ландшафти та розгалужена мережа природоохоронних територій роблять цей регіон надзвичайно цінним у контексті розвитку оздоровчого, екологічного та туристичного напрямків.

Перш за все, слід відзначити мінеральні води, яких у Закарпатті нараховується понад 500 джерел, з них близько 40 – експлуатуються з лікувальною метою. Найвідоміші серед них – «Поляна Квасова», «Лужанська», «Шаянська», «Свалявська», «Квасна» та багато інших. За хімічним складом ці води подібні до знаменитих європейських курортів, таких як Боржомі, Віші чи Пломб'єр. Мінеральні води регіону ефективно використовуються для лікування захворювань шкіри, шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної та нервової системи, а також для загального оздоровлення організму. На їх основі функціонують відомі курортні заклади, зокрема в Полянні, Сваляві, Шаяні, Солотвині та ін.

Окрему цінність становлять термальні води, особливо в Берегівському, Виноградівському та Мукачівському районах. У Берегові функціонує цілий термальний комплекс, що приваблює тисячі туристів з України та сусідніх

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>